

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt I. Quòd creaturaru[m] speculatio ad summi Creatoris perfectionem
contemplandam ducatum præstet.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

CAP V T I.

Quod creaturarū speculatio ad summi Crea-
toris perfectionem contemplandam du-
catur præstet.

SVNT quidem rerum visibilium formæ quasi invisibilium picturæ & imagines; quare, ut in hac prima contemplationis specie mens ad invisibilias consendat, corpore similitudinis baculo sustentat, & veluti per quamdam rerum corporarum scalam ad divina fæse erigit, ad cuius ascensum, intellectus ab imaginatione, cuius est corporæ has imaginationes repræsentare, manu ducitur. Dù emm imaginatio rationi rerum visibilium formas representat, (ut in hoc proposi o egregie iesepit Richardus lib. 2. de contemp. c. 17.) & ipsa ex eisdem rerum similitudine ad invisibilium investigationem informat, quodammodo illuc eam condicit, quod per se ire nescivit. Numquam enim ratio ad invisibilium contemplationem assurgere, nisi ei imaginatio, rerum invisibilium formas representando exhibetur, unde ad illa similitudinem traheret, & investigationis sue modum formarer. Inde est quid ille interior homo noster exteriorum hominem ducem suum vocat, cùm ait: Tu verò homo unanimes, dux mensus & natus meus. Certum namque est, quia nisi per corporeum sensum animus noster ad exteriorum notitiam pervenire non potest. Merito ergo exteriorum hominem interior ducem suum dicit, sine cuius ministerio vel potius magisterio ad invisibilium cognitionem non pertingit; sed nec ad invisibilium quidem, cùm ad illa cognoscenda sine horum notitia assurgere non posset. Quoies ergo cognoscendarum rerum per corporeum sensum experientiam capere cogit, toties nimurum interior homo noster ducem suum sequi videtur. Absque dubio sensus carnis sensum cordis in cognoscenda rebus præcedit: quia nisi prius sensibilitas per sensum corporeum animus caperet, omnino non inventaret quid de eius latente cogitare potuisse. Sed forte mirum non est, si sensus cordis sensus corporis illuc ducit, quod ipse ire potest: sed illud valde mirabile, quomodo illuc cum conducit, quo ipse ascendere non potest. Sensus quidem corporeus in corpore non capitur, ad quia tamen sine ejus manuductione ratio non adscendit sicut jam supra monstrata ratio docet. Certè et si homo minime peccasset in cognitione rerum, sensus exterior interiorum adjuvasset: nam Euanthan in adjutoriorum accipisse Adam quis neget? Aliud vero est, cursus sui comitem habere, & aliud est, itineris sui ducem querere. Nam quoniam Eva virum suum semel contra Dei consilium vel præceptum post se traxit, & ad consilii sui consensum inclinavit, prævaricationis sua pœna infirmavit Adam, jam eam sequi necesse habet, & usque nunc quotidiano ejus magisterio egret. Verum tamen tunc de adjutoriis suis ducatu non solùm non confunditur, sed & gloriatur, quando interveniente ejus obsequio, ad invisibilium contemplationem, corporearum similitudinum calle perducitur. Hactenus ille.

Hanc igitur esse primam viam omni ingredienti ad invisibilium contemplationem, nemo ignorat: at sub sensibilibus rebus multa larent invisibilia, que doni intellectus illustratione sub eorum cortice indagare animus & contemplari solet; quæ omnia ad tria capita recte redocuntur. Primum, mundus visibilis; secundum, Scriptura sacra; tertium, Sapientia incarnata; de quibus speciatum in hac prima hierarchia differemus. Toties

igitur contemplatio ad primam hierarchiam pertinet, quoties rerum omnia visibilium, que ad tria prædicta capita spectant, ratione tenue larentem timor: invento autem eo, admiratione suspendimur, cum, verbigratis, sapientia & hujus mundi machinam, Scripturæ profunditatem, Veritatis incarnationem immensitatem, ad contemplandum quam mirabiliter omnia facta sunt, quam convenienter ordinata, quamq; sapientia disposita, mente assurgimus. Hujusmodi contemplationis gratia verè fulgebat Sapiens qui cap. 7. veraciter ajebat: Mibi autem dedit DEUS ex sententiā dicere. Ipse enim dedit mihi horum, quae sunt scientiam veram, ut sciam dispositionem terrarum, & virtutes elementorum, inquit, & confirmationem, & medietatem temporum, nequidam permittationes, & commissationes temporum, anni cursus, & stellarum dispositiones, natura animalium & iras bestiarum, vim ventorum, & cogitationes hominum, differentias virginorum, & virutes radicum. Hæc ille. Ac denum addit: Et quicunque, inquit, sunt absconsa, didic. Necenam conuersus erat Sapiens videte oibus terrarum dispositionem, elementorum virtutes, & mirabilia alia, nisi diu thororum operum, adiutoriorum, facientium rationem absconsam generaret. Quoniam non videt (ut ait Richardus lib. 2. cap. 8.) quād late patet ab hujusmodi considerationi pelara, quād multipliciter se diffundat ab hoc mare magnum, & ab eo sum manibus? In his innumeris atu administratione exclamans Propheta, Iudea, impotens tu auctor, Quoniam multa! Abyssus profectus multa & magna, nūc uia El occulta: multa, numerositas, magna, profunditas, in pūcior, plane infinita, plane inscrutabilis. Hinc illa miranda spectacula eorum, qui videns mirabilita in profundis illi, qui descendunt mare in navibus, facient operacionem in aqua multis? Multi sunt figuram, qui convenient ad hoc mare magnum, & pīciam, sed alij ad transiectandum, alij ad pīcandum. At transiectandum, quidē illi, qui cupunt transire gemitum genem, & de Regno ad populum alterum. Sed qui inter eos sunt pīcatores hominum, veniunt sane ad pīcandum, laxantes retia sua in capturam. Mittentes ergo nunc ad sensibilia, nunc ad dexteram navigare ad Regnum Domini præceptum, includant sepi multitudinem piscium copiosam, vagos scilicet hominum sensus, & quād tubricos concudentes & extrahentes infuscata. Sed nec eadem semper retia, sicut nec in eadem semper capturam mittunt. Nunc ergo argumentavimus, nunc exhortationum retia laxant, aliquando ad perbandum aliquod verum, aliquando ad improbadum falsum, aliquando ad elicendum aliquod occultum, aliquando ad persuadendum justum, aliquando ad disimulandum aliquid injustum. Ibi sunt qui reverentur facere hujusmodi operationem in aqua multa, isti, inquam, sunt qui videns mirabilita in profundo, isti enim trahunt sapientia de occulto. Audi quid dicit magnus ille contemplator sapientie: Quoniam magnificat a sunt opera tua: Domine, omnia in sapientia fecisti! Absque dubio miranda erant, que viderat, quod sic exclaimabat. Viderat sane mirabilita in profundo, & sapientiam trahebat de occulto, qui omnia in sapientia facta deprebendit, & induxit ante agnoscit, quod sapientia attingeret à fine usque ad finem fortiter, & disponeret omnia suaviter. Ecce quoniam omnibus operibus divinis hoc aurum sapientia apparebat, aurum sapientiae lucebat, quomodo in eum uolu sapientie & divina claritas omnia opererat, hoc Richardus.

CA-